

Model fiscal

Tòpics econòmics de dubtosa virtut

Ni reduir impostos per recaptar més ni les objeccions al de patrimoni tenen una base ferma

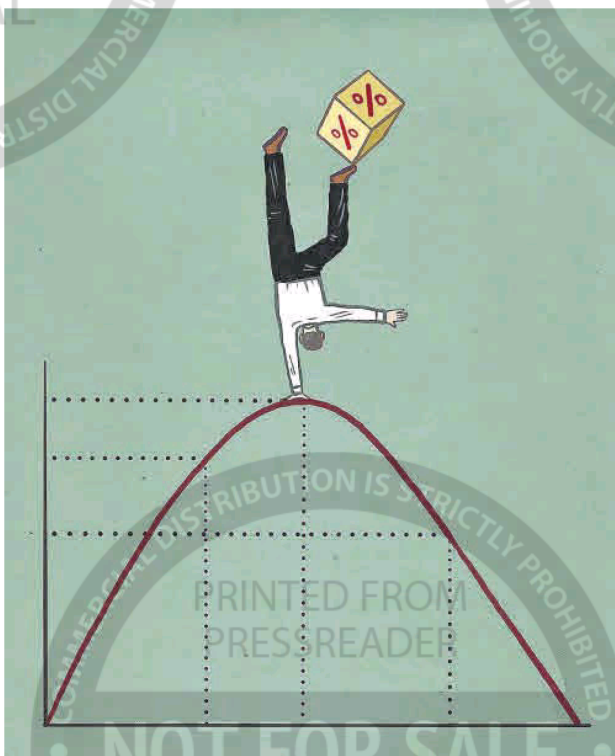

Guillem López Casasnovas

A opinar d'economia són molts els que s'hi atreixen. Quasi tants com en el futbol. I, sense la robustesa requerida per un coneixement que com a mínim demana coherència, es propaguen afirmacions i tòpics de difícil justificació; almenys si pretenen ser argumentats des de la disciplina de l'economia. N'assenyalaré ara aquí només un parell.

L'anomenada corba de Laffer. Un dibuix que, com el contracte inicial de Messi, cap en un tovalló. L'argument és simple: si el tipus impositiu sobre les bases fiscals d'un país fos zero, la recaptació seria, òbviament, zero. I si fos el 100% també seria zero, ja que ningú voldria treballar amb una renda totalment espoliada per l'Estat. Conclusió: al mig hi ha la virtut. D'això han fet bandera algunes propostes que directament assumeixen que abaixar tipus equival a un augment de la recaptació. Certament, es podria donar el cas que el màxim de recaptació s'aconsegueixi amb un tipus menor al vigent per allò de fer aflorar més bases. Però per això cal conèixer quin és aquest màxim per l'economia del país i si els nivells actuals se situen a tipus més baixos o més alts que els que corresponen a aquest màxim. D'entrada, la reducció no és garantia. I, si ho és per la via d'espolar els veïns, dintre d'un mateix Estat aquesta reducció suposa un joc de suma zero en el qual allò que guanya un ho perd l'altre. Quan tots juguen a aquest «joc» a la cerca de tipus més i més baixos per atreure més i més bases», tots els governs hi acaben perdent al no recaptar res. A més, l'incentiu a evadir o fer frau no depèn només del tipus de gravamen, sinó també de la probabilitat d'inspecció i de la quantia de la sanció; no només econòmica, també la social (una qüestió encara pendent entre la societat espanyola).

Una segona argumentació que es fa sense l'aixopluc del rigor econòmic, malgrat la utilització del seu paraigua suposadament argumental, és la de l'abolició de l'impost sobre el patrimoni. Si parlem, per justificar-la, de doble imposició (de fet, s'hauria de dir *reiterada* i no *doble*) caldria tenir en compte que molts altres fets imposables són igualment *dobles* (renda i consum, estalviar i transmetre, rebre herència i vendre, etcètera). Res nou, per tant. Si la riquesa recull realment capacitat econòmica (salvat l'escut de la seva tributació respecte de la renda), la Constitució reclama l'obligació de contribuir. El tribut controla, a més, per rendes que no es declaren i afloren després en patrimoni. Contra l'abolició hi ha elements també d'eficiència, i no només de redistribució: castiga els patrimonis arramassats, improductius, en l'equivalència existent entre rendes de capital (flux) i acumulades (estoc patrimonial). A més a més, si volem gravar menys les rendes

Leonard Beard

de capital que les del treball per allò de la mobilitat en un món global (la dualitat fiscal), eximir l'impost sobre el patrimoni net té encara menys lògica. D'altra banda, gravar la propietat (l'IBI) no és substitutiu de gravar la riquesa, de qual la primera és tan sols una part (i prou diferenciada en la seva composició per grups de renda). En l'impost sobre la propietat no existeix deducció pel deute, però sí en l'impost sobre la riquesa i, en tot cas, el de la propietat no està dirigit als més benestants (moltes persones tenen casa i no són rics). La tributació de la riquesa tampoc es pot identificar amb la del guany del capital, ja que

aquest no equival al valor financer de l'actiu; a més, els guanys no realitzats, altrament, es perdrien, en especial si s'aboleix, com també es demana, l'impost de successions. Les alternatives teòriques que alguns esgrimeixen, com gravar esporàdicament els guanys de capital no realitzats, de ben segur que són pitjor que gravar el patrimoni. Cal recordar, en qualsevol cas, que les càrregues de qualsevol impost en un sistema fiscal es poden traslladar a tercers amb una incidència efectiva que té més a veure amb qüestions fàctiques que amb qüestions normatives. I si finalment hom remet l'argumentació al terreny de la imposició òptima, tan alludida en aquest terreny com desconeguda entre molts dels qui la utilitzen, n'hi ha prou de recordar aquí que quan els individus difereixen en les seves taxes de retorn de la seva riquesa, una imposició addicional sobre el capital està justificada. O que quan el pes de la riquesa inicial relativa a la renda del treball augmenta per als grups de renda més elevada, la imposició sobre la riquesa hauria de ser més, i no menys, progressiva que la que grava el treball. ■

■ Guillem López Casasnovas és catedràtic d'Economia de la Universitat Pompeu Fabra.

Homenatge a Macià

Necropolítica nadalenca

Albert Soler

Déu-n'hi-do com quedaven de bonics tots els de la comitiva, simulant estar compungits davant la tomba de Macià, un tipus que va deixar aquesta vall de llàgrimes fa 89 anys. Déu-n'hi-do com dissimulaven que l'única cosa que tenien al cap era acabar aviat per anar a casa a menjar els canelons, abans no estiguessin tan freds com l'homenatge. No acabo de veure-li el sentit a aquesta mania dels catalans d'anar a presentar respectes als presidents difunts, tot i que potser hauria de dir que és una mania dels governants catalans. No crec que en cap altre lloc del món donin la tabarra als governants morts com aquí, que ni anys després de deixar aquesta vida poden descansar en pau. Ha de ser emprenyador, morir-te i que cada any per les mateixes dates vingui un grupet de polítics a realitzar declaracions just a sobre de la teva tomba, com si no hi haguessis altres llocs on fer-se la foto.

Com que no soc gaire patriota, no porto el compte i potser m'equivocho, però he vist els nostres representants, amb rostre circumspecte, en les tombes de Companys, de Macià, d'Irda i no sé si d'algun altre, els pobres han d'estar fins a la fava de visitants hipòcrites als qui no coneixen de res, suposant que els fiambres conservin la fava. Jo entenc perfectament que el governet té poques ocupacions, i donar la tabarra als morts és una forma com qualsevol altra de guanyar-se el sou, però haurien de tenir en compte que ùltimament –entre inhabilitats, fugats, llançats a la paperera de la història i els que simplement van perdre eleccions– anem sobrats d'expressidents, i alguns dels quals estan ja bastant prop del clot, així que més val acabar amb tan necrològic costum o en poc temps no quedarà dia sense portar flors a una tomba. A veure qui és capaç llavors d'organitzar referèndums o revolucions, si no tindrem un dia lliure per culpa de les visites al sequer.

Si els morts no s'assabenten del que esdevé dos metres per sobre d'ells, muntar el paperot en el cementiri és ridícul. I si se n'assabenten, pitjor encara, perquè a aquestes alçades de la seva vida –és una manera de dir– la políterquia els importa ben poc, allà on estan no hi ha diferències entre catalans, espanyols, congoleesos ni esquimalts. ■